Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Financiën 2026-2029

Commissie Planning en Control 4 december 2025

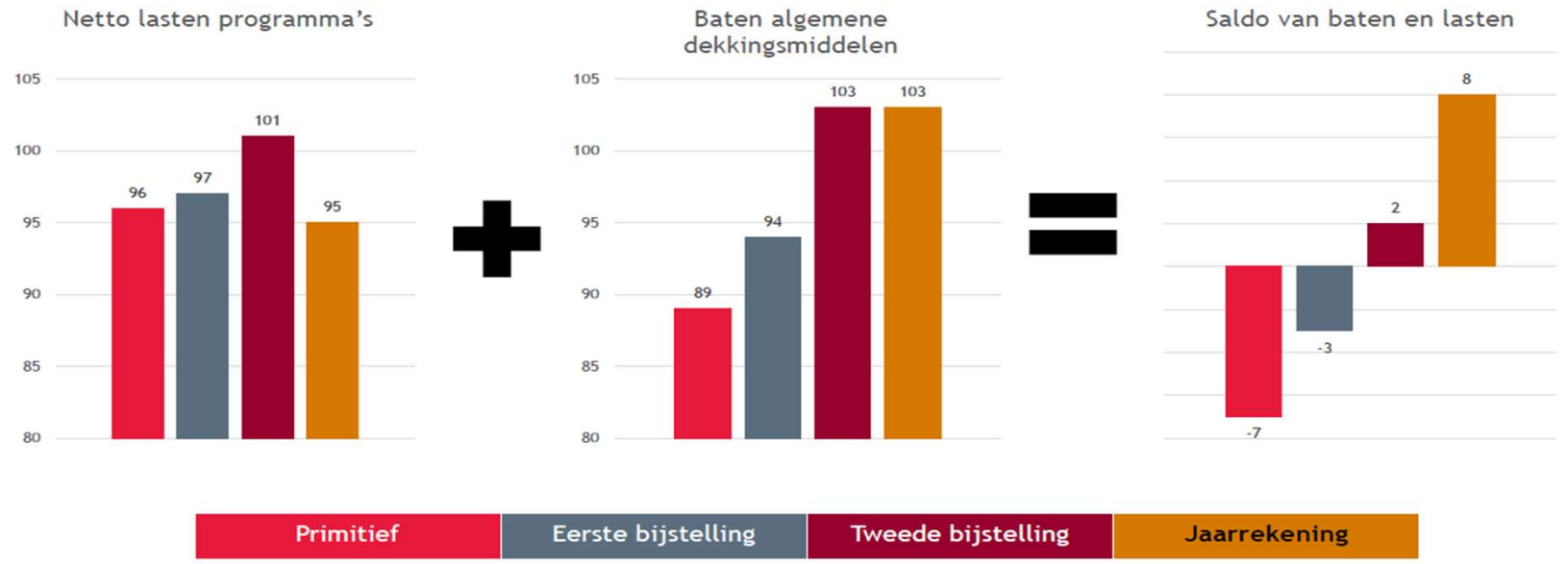
Stelling

Gemeenten kunnen goed begroten…

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Veel voorkomend patroon bij gemeenten

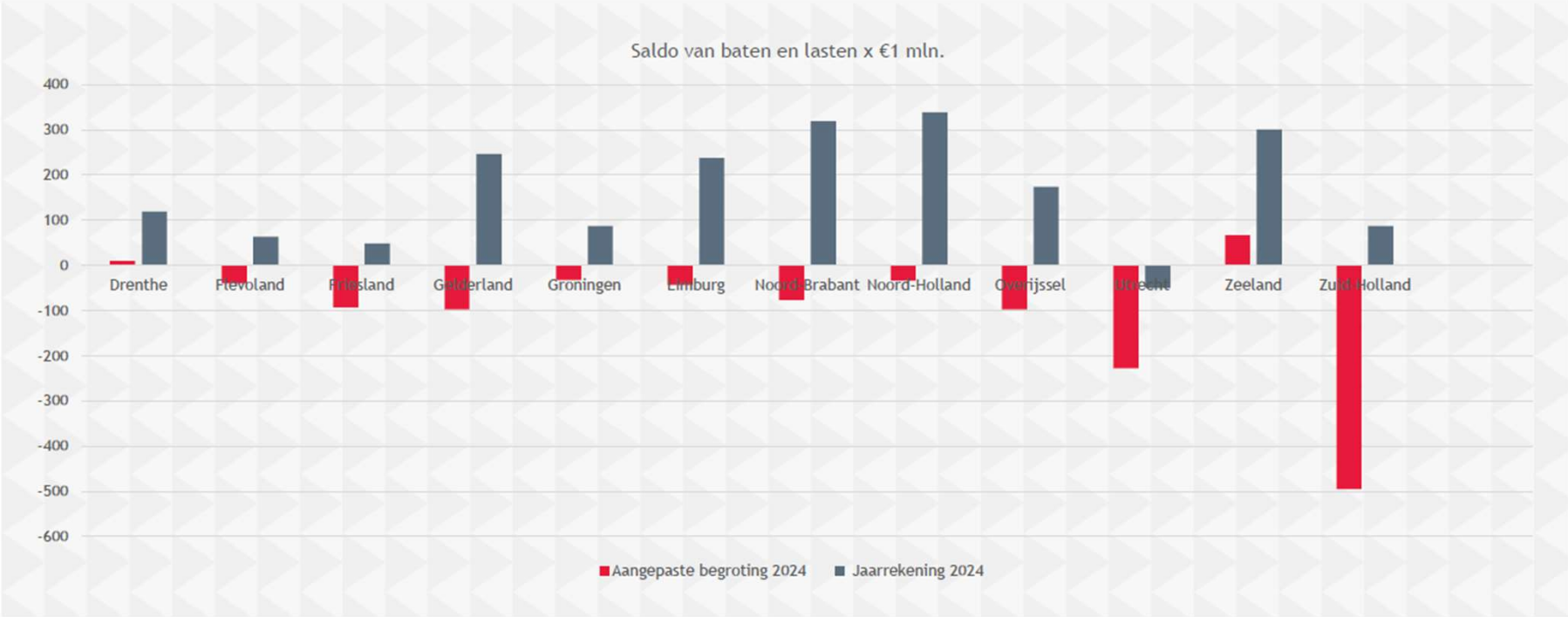
Voorspellende waarde P&C cyclus móét beter

Bron: BDO 2025. Cijfers 2023

Gemeente EDAM VOLENDAM

Óók in 2024 zet dit zich voort

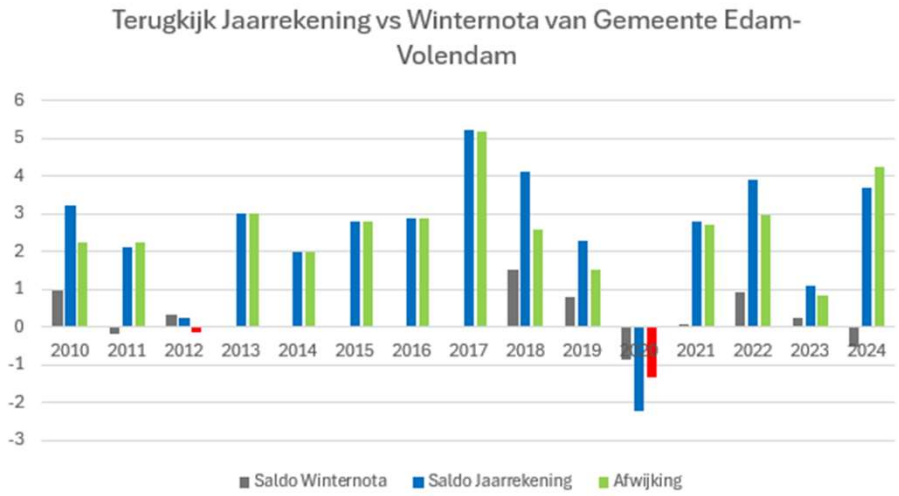
Bron: BDO 2025. Cijfers 2023

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Dit is niet nieuw!

Bron: BDO 2025

Bron: Financieel portaal

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Structurele oorzaken - landelijk

Begroting versus realisatie

- **Planningsoptimisme**: Plannen duren in de praktijk langer
- **Rijksmiddelen**: Structurele middelen moeilijk te voorspellen, vaak bijgesteld in circulaires.
- **Uitvoeringskracht**: Politiek wil meer dan de gemeenten aan kunnen. Hogere regeldruk. Te weinig capaciteit. Bezwaarprocedures duren lang.
- **Behoudend ramen**: Behoedzaam ramen voorkomt financiële verrassingen

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Behoeftes vanuit de Raad

- **Tijdig**, **inzichtelijk** en **kwalitatief** beter maken van de financiële rapportages

Tijdigheid	Inzichtelijkheid	Kwaliteit
Financiële informatie in de raad niet actueel meer	Overzichtelijkheid van de rapportages (veel papier)	Verschil tussen eindejaarsverwachting en realisatie
	Koppeling aan inhoud/beleid	Duidelijke draaiknoppen (wettelijk vs niet wettelijk, beïnvloedbaar vs niet-beïnvloedbaar)
	Afwijkingen raken meerdere programma's.	
	Wat raakt exploitatie en wat raakt balans?	

Uitdagingen intern

- **Grote budgetscope**: Ruim 3000 verschillende boekingscombinaties (Budgetten)
- **Capaciteit**: 4 Financieel adviseurs en sinds mei 1 Businesscontroller
- **Complexe wet- en regelgeving**: BBV, BTW, SPUK, WKR, SiSa
- **Doorlooptijden P&C**: Producten overlappen elkaar door lange doorlooptijden
- **Uitvoeringstaken zijn divers**: WMO, Openbare Werken, Sportaccommodaties
- **Doelstelling vs Budgetten**: Doelen zijn niet altijd concreet/SMART. Budgetten leidend
- **Veel afhankelijkheden**: Systemen, leveranciers, derde partijen
- **Rol van teamleiders**: Taken, verantwoordelijkheden, kennis en kunde

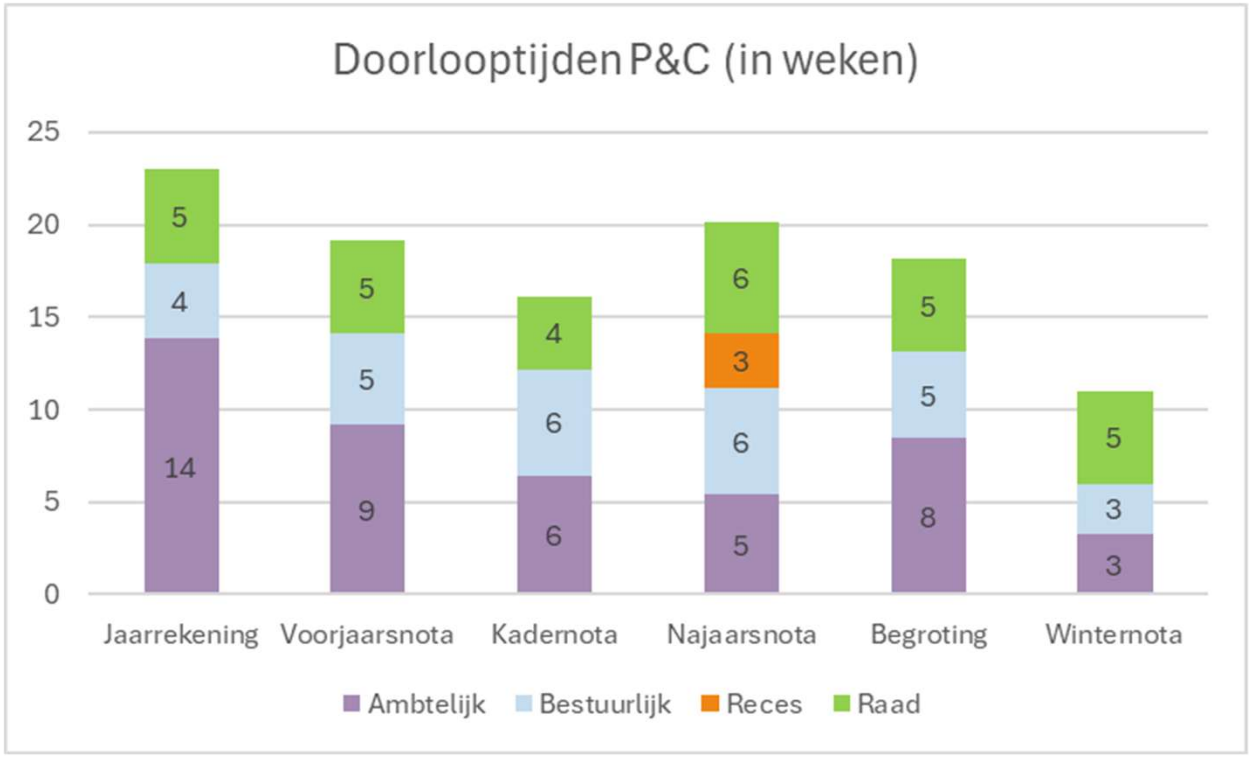
Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Wat is nodig

Intern		Bestuurlijk	
Quick Fix	**Fundamenteel**	**Quick Fix**	**Fundamenteel**
Verkorten doorlooptijden intern	Heldere doelstellingen formuleren	Verkorten doorlooptijden naar de raad	Hoe vaak rapportages en in welke vorm?
Strakkere planning, meer structuur	Maken van jaarplannen, gekoppeld aan beleid		Welke onderwerpen vast op de agenda (b.v. Personele uitgaven)
Standariseren van cijferbesprekingen			
Datagedreven werken			

Gemeente EDAM VOLENDAM

Doorlooptijden P&C

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Wat hebben we dit jaar intern gedaan?

- **Businesscontroller** per 1 mei aangenomen
- **Najaarsnota 2025**:
  - Voorbereiding op de Najaarsnota is uitgebeider geweest. (Nadeel, langere looptijd)
- **Winternota 2025:**
  - Inhoudelijk betere voorbereiding op de Winternota
  - De grootste afwijkingen van 2024 mee genomen in gesprekken
  - Gesprekscyclus anders ingericht
- **Cyclus 2026:**
  - Een start gemaakt voor meer inzicht in de werkzaamheden voor 2026

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Waar werken we heen?

- Begroting opgebouwd uit taken en daarvoor benodigde middelen (=zero based budgeting)
- Begroting met inzicht in (niet) beinvloedbare lasten én baten
- Begroting met inzicht in grote Programma's die afdelingsoverstijgend zijn (Programma WOO, Omgevingswet, Participatie)

- Een aantal rapportages per jaar met daarin inzicht in:
  - Financien (Budgetten, Realisatie en Prognose)
  - Voortgang Speerpunten
  - Voortgang op programma overstijgende programma's
  - ----

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Plan van Aanpak

- **Nieuwe Begrotingsopzet**
  - Begroting 2027: Zero-based budgeting
  - Begroting 2028: Nieuwe inrichting met Programmatisch werken

- **Rapportages**
  - Commissie P&C februari 2026
    - Beeldvorming aantal rapportages
    - Inhoud
    - Detail

- **Najaarsnota 2026:** eerste opzet

Gemeente
EDAM
VOLENDAM